

Granskning av Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds årsredovisning 2022

Revisionskontoret. Borås

Rapport

Stefan Sjöblom
Anna Sandström

20
22

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	3
1.1 Syfte och revisionsfrågor	3
1.2 Revisionskriterier	4
1.3 Ansvarig nämnd/styrelse	4
1.4 Metod	4
1.5 Projektorganisation	4
2 GRANSKNINGSRESULTAT	5
2.1 Årsredovisning	5
2.1.1 Förvaltningsberättelse	5
2.2 Redovisningsprinciper	6
2.3 Balanskrav	6
2.4 Resultaträkning	7
2.4.1 Ekonomiskt resultat	7
2.4.2 Stickprov	8
2.5 Balansräkning	8
2.6 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	8
2.6.1 Drift- och investeringsredovisning	9
2.6.2 Kassaflödesanalys	9
2.6.3 Övriga rekommendationer från RKR	10
2.7 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	10
2.8 Måluppfyllelse	10
2.9 Konsekvenser av coronaviruset	12
2.10 Särskilda bevakningsområden	12
2.11 Intern kontroll	14
2.12 Övriga iakttagelser	15
2.12.1 Internbanken i Borås Stad	15
3 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	16

1 Inledning

Enligt kommunallag (2017:725) ska förbundets revisorer pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om årsredovisningen är förenligt med de mål som Direktionen fastställt.

Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Granskning av årsredovisningen inklusive verksamhetsmässigt resultat/måluppfyllelse har genomförts av Borås Stads Revisionskontor och redovisas i innevarande rapport.

Årsredovisningen och revisorernas bedömning ska behandlas av respektive medlemskommuns Kommunfullmäktige. Syftet är bland annat att ge Kommunfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas. Ställningstagandena i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av förbundets verksamhet som har genomförts under året.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att den ska vara ett underlag till revisorernas ställningstagande i revisionsberättelsen gällande ansvarsfrihet. Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Denna styr vilka Rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) som används i granskningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är årsredovisningen upprättad enligt gällande lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), gällande rekommendationer från RKR samt i enlighet med God redovisningssed?
- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? (med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar)
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Ger årsredovisningen en rättvisande bild av resultatet för förbundet?
- Har balanskravet uppfyllts?
- Har verksamheten bedrivits på ett sätt som gör att Direktionens beslutade mål, finansiella likväl som verksamhetsmässiga, för god ekonomisk hushållning uppnåtts?

1.2 Revisionskriterier

Granskningen har utförts enligt kommunallag (2017:725), lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), God revisionssed i kommunal verksamhet samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning.

Räkenskaperna granskas enligt följande:

- Att redovisningen följer krav på räkenskapsföring enligt 11 kap kommunallagen, d.v.s. att räkenskaper och årsredovisning upprättats.
- Att upplysning lämnats om utfallet, finansieringen av verksamheten och den ekonomiska ställningen vid årets slut.
- Att upplysning lämnats om borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser.
- Att årsredovisningen är upprättad med iakttagande av god redovisningssed. God redovisningssed innebär att redovisningsskyldiga i första hand ska följa lagar och rekommendationer och i övriga fall, då det inte finns någon specifik regel, tillämpa god sed.
- Att redovisningen är materiellt rätt (alla tillgångar och skulder existerar och avser SÄRF).
- Att redovisningen är rätt periodiserad (alla intäkter och kostnader avser redovisningsåret).

Övriga delar kommer att granskas översiktligt i syfte att bedöma om uppgifter som ska ingå i årsredovisningen enligt lag och rekommendationer från RKR har lämnats.

1.3 Ansvarig nämnd/styrelse

Direktionen i Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) är ansvarig.

1.4 Metod

Granskningen grundas på analys av resultat- och balansräkning samt utökad granskning av poster och processer som är av väsentlig betydelse för resultat och ställning. Granskningen innefattar att granska ett urval av underlag och annan information i räkenskapsområdet samt att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen har genomförts med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys, där insatser koncentreras till där risken för väsentliga fel är störst. Därutöver ska granskningen innehålla en bedömning om årsredovisningen är rättvisande, d.v.s. att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till felaktigt beslutsfattande.

Granskningen är genomförd med kontrollmålsmetodik och ett kvalitetssäkrat systemstöd. Granskning av fakturaunderlag och stickprov av specifikationer har genomförts. Stickprov av konton med större avvikelser mellan åren 2021 och 2022 har utförts. Totalt har en genomgång av 19 av förbundets konton genomförts (ca 60 verifikationer). Årets granskning inriktas särskilt mot drift- och investeringsredovisning, där RKR R14 uppdaterats i december 2021.¹

En genomgång av balanskontona samt rutiner för periodisering har genomförts. Vidare har avstämningar och kontroll av anläggningsreskontran, moms- och skatteredovisning utförts. En redogörelse av pensionsavsättning och prognos har avhandlats. Avstämning har skett med förbundets ekonomiavdelning.

1.5 Projektorganisation

Stefan Sjöblom är granskningsledare. Granskningsmedarbetare är Anna Sandström.

¹ https://www.rkt.se/wp-content/uploads/2021/12/RKR-R14-Drift-och-investeringsredovisning_-dec-2021.pdf

2 Granskningsresultat

Nedan avrapporteras de iakttagelser och granskningsresultat som framkommit vid granskning av förbundets årsredovisning.

2.1 Årsredovisning

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska kommunalförbund upprätta en årsredovisning.²

En årsredovisning ska bestå av:

- en resultaträkning,
- en balansräkning,
- en kassafödesanalys,
- noter,
- en driftredovisning,
- en investeringsredovisning, och
- en förvaltningsberättelse.

Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala bokförings och redovisningslagen och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god.

2.1.1 Förvaltningsberättelse

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) 11 kap ska en förvaltningsberättelse innehålla följande delar:

- Utvecklingen av verksamheten
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Förväntad utveckling
- Väsentliga personalförhållanden
- Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning
- God ekonomisk hushållning
- Ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat

² LKBR, 1 Kap. 3§

I förvaltningsberättelsen ska information lämnas om viktiga händelser som inträffat under rapportperioden. Revisionskontoret bedömer att SÄRF:s årsredovisning följer den uppställning som anges i 11 kap i LKBR.

Revisionskontoret noterar att väsentliga personalförhållanden gällande sjukfrånvaro för kvinnor respektive män är undantagna från redovisning av integritetsskäl enligt 11 kap. § 6 LKBR.

Revisionskontoret konstaterar att förvaltningsberättelsen innehåller en sammanställning av mål och uppdrag och att framställningen i allt väsentligt är deskriptiv. I årsredovisningen genomförs en samlad bedömning om att målen för god ekonomisk hushållning uppnås under 2022.

Revisionskontoret bedömer att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning.

2.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen har samma redovisningsprinciper använts som vid föregående bokslut.

2.3 Balanskrav

Ett kommunalförbund ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet som ska redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat.

RKR har i sin rekommendation RKR R15 Förvaltningsberättelse lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och kommunallagen.

Enligt 11 kap. 10 § LKBR ska upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultat redovisas i förvaltningsberättelsen. Vidare framgår att vid beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens balanskrav, ska årets resultat rensas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

SÄRF redovisar en avstämning av balanskravet enligt RKR R15 i förvaltningsberättelsen. Förbundets överskott för året uppgår till 0,4 mnkr och det finns ett negativt historiskt resultat om minus 0,2 mnkr att beakta. En balanskravsjustering har gjorts gällande reducering av samtliga realisationsvinster om minus 0,2 mnkr. SÄRF redovisar därmed ett balanskravsresultat för 2022 om 0,0 mnkr.

2.4 Resultaträkning

Enligt 5 kap. 1 § LKBR ska resultaträkningen i sammandrag redovisa samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret. Enligt 5 kap 2 § LKBR ska resultaträkningen ställas upp i följande form:

- Verksamhetens intäkter
- Verksamhetens kostnader
- Avskrivningar
- Verksamhetens nettokostnader
- Skatteintäkter
- Generella statsbidrag och utjämning
- Verksamhetens resultat
- Finansiella intäkter
- Finansiella kostnader
- Resultat efter finansiella poster
- Extraordinära poster
- Årets resultat

Revisionskontoret konstaterar att SÄRF:s resultaträkning redovisar samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret. Uppställningen följer inte helt lagstiftningens form. I uppställningen enligt LKBR har det införts en ny resultatnivå *Verksamhetens resultat*. Därutöver saknas rubriken *Generella statsbidrag och utjämning*. Dessa bör finnas med som rubriker i resultaträkningen för att helt stämma överens med uppställningen i LKBR. Revisionskontoret noterar att SÄRF istället för *Generella statsbidrag och utjämning* har med rubriken *Medlemsbidrag*.

2.4.1 Ekonomiskt resultat

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) redovisar ett överskott på 0,4 mnkr för perioden 1 januari 2022 till 31 december 2022. Budgeten för 2022 är underfinansierad med 4,1 mnkr. Därför blir skillnad mot budget ett positivt utfall om 4,5 mnkr jämfört med budget.

Verksamhetens kostnader avviker mot budget med 0,6 mnkr (högre än budget). De innefattar högre kostnader för bland annat el men lägre kostnader för personal då grund av vakanta tjänster. Den största budgetavvikelsen avser avskrivningar då budgeterade investeringar på 28,2 mnkr är påbörjade men kommer att slutföras 2023 enligt förbundet. Även pensionsprognosen från KPA per den 31 december 2022 visade på sänkta kostnader jämfört med budget.

Det egna kapitalet uppgår vid utgången av 2022 till 57,8 mnkr (år 2020: 57,5 mnkr). Eget kapital ska täcka den ansvarsförbindelse som finns för pensionsutfästelse före 1997 på 12,0 mnkr samt förbundets risker.

Förbundet budgeterar årligen utifrån överenskomna medlemsavgifter enligt rambudget. För 2022 bedömde förbundet i budget 2022 att detta inte räcker för att självfinansiering ska uppnås. Förbundet förväntas inte generera något överskott utan målet är nollresultat varje enskilt år. I beslutad rambudget ingår kostnad för SAP-R (Särskild Avtalspension inom Räddningstjänst) enligt prognos per föregående årsskifte. Revisionskontoret noterar att förbundet har lagt en minusbudget om 4,1 mnkr. Enligt kommunallagen 11 kap 5 § ska det varje år upprättas en budget där intäkterna överstiger kostnaderna, undantag får göras i den utsträckning som medel frånen resultatutjämningsreserv tas i anspråk eller om det finns synnerliga skäl.

Förbundet uppger i budget 2022 att synnerliga skäl kan vara att tillfälligt utnyttja en god soliditet och förbundets egna kapital klarar att täcka budgeterat underskott för 2022, men det innebär en försämring av förbundets ekonomiska ställning.

Revisionskontorets uppdrag är att bedöma om årsredovisningens ekonomiska resultat är förenligt med Direktionens beslut om finansiella mål och om verksamheten bedrivs i enlighet med fastställda mål. Revisionskontoret noterar att det finansiella målet om ett nollresultat uppnås och att budgetmålet för 2022 överträffas.

2.4.2 Stickprov

Revisionskontoret har genomfört 76 stycken (81 stycken 2021) stickprov av konton i resultaträkningen som har stora avvikelser mellan åren 2021 och 2022. Konton som har granskats är främst konton i kontoklass 4-6, exempelvis konferenser, reparationer, serviceavtal och material samt kurser och konferenser. Utöver detta har förbundets tillämpning av Skatteverkets representationsregler och omställningsstöd granskats. Revisionskontoret noterar att tre stickprov har behövt kompletteras. Uppgifterna har levererats på ett skyndsamt sätt av tjänstepersoner på förbundet.

Granskningen visar att det inte förekommer några större avvikelser i de stickprov som genomförts.

2.5 Balansräkning

Enligt 6 kap 2 § LKBR ska balansräkningen i sammandrag redovisa förbundets samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen. Revisionskontoret konstaterar att SÄRF:s balansräkning i huvudsak är uppställd i enlighet med 6 kap 2 § LKBR.

2.6 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed.

Bokslutsprocessen har adekvata anvisningar som har informerats i rimlig tid innan bokslutets transaktioner ska vara genomförda. Huvudsakliga bokslutsjusteringar har bokförts i redovisningssystemet.

2.6.1 Drift- och investeringsredovisning

Revisionskontoret har i årets granskning särskilt granskat drift- och investeringsredovisningen i SÄRF. SÄRFs investeringar består huvudsakligen av nödvändiga reinvesteringar inom fordonsparken. Investeringar under 2022 har uppgått till 9,2 mnkr. Förbundets investeringar avviker mot budget (22,4 mnkr) men förbundet uppger att dessa kommer att genomföras under 2023 varav höjdfordon, släck/räddningsbil, fordon och räddningsutrustning är påbörjade och ingår med 28,2 mnkr i kvarstående investeringar vid årets slut.

Budgeterade investeringar fördelas enligt nedanstående tabell:

Bild 1. Förbundets investeringar 2022 (mnkr).

Investeringar i Mnkr

	Pågående 2022-01-01	Budget 2022	Färdigställda 2022	Kvarstående 2022-12-31
Släck/Räddningsbil	5,3	8,5	4,3	9,5
Höjdfordon	7,0			7,0
Lastväxlare samt tank	1,5			1,5
Transportbil	1,0			1,0
Utbildningscontainer	3,5			3,5
Räddningsutrustning	0,3	1,3	1,3	0,3
Fordon, Båt	1,0	6,5	0,9	6,6
IT, Teknik		3,2	0,1	3,1
Ledningscentral	1,1		1,1	0,0
Inventarier Guttasjön		1,4		1,4
Reningsverk slangvätt		1,5	1,5	0,0
SUMMA	20,7	22,4	9,2	33,9

Mnkr	2022	2021	2020	2019
Avskrivningar	7,3	7,3	6,9	6,8

Revisionskontoret noterar att SÄRF:s drift- och investeringsredovisning i huvudsak är upprättat i enlighet med RKR R14.

2.6.2 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning. Revisionskontoret har granskat RKR R13 Kassaflödesanalys. Kassaflödesanalysen med tillhörande noter är korrekt. Enligt RKR R13 ska räntor och utdelningar hänföras till den löpande verksamheten. SÄRF redovisar både erhållen och erlagd ränta (inklusive ränta på pension) i kassaflödesanalysen. Det är en ränta på pensionen som uppstår genom att man så att säga lånar de anställdas pensionsmedel tills pensionen betalas ut. Det är alltså att betrakta som en ränta på lån och en finansiell kostnad.

Revisionskontoret noterar att SÄRF:s kassaflödesanalys i huvudsak är upprättat i enlighet med RKR R13.

2.6.3 Övriga rekommendationer från RKR

Revisionskontoret har granskat RKR R3 Immateriella anläggningstillgångar. SÄRF har inga immateriella anläggningstillgångar.

Revisionskontoret har granskat RKR R4 Materiella anläggningstillgångar. Revisionskontoret noterar att SÄRF har lämnat not i balansräkningen avseende anläggningstillgångar och därmed i huvudsak följer RKR R4.

Revisionskontoret har översiktligt granskat RKR R5. I denna RKR definieras leasing enligt följande: ”leasingavtal – ett avtal enligt vilket en leasegivare enligt avtalade villkor under en avtalad period ger en leasetagare rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalningar. Leasingavtal kallas ibland hyresavtal, särskilt när det gäller leasing (hyra) av fastighet”.

Leasingavtal kan vara finansiella eller operationella. Enligt RKR R5 Leasing ska objekt, vilka innehas till följd av ett leasingavtal som klassificeras som finansiellt, redovisas hos leasingtagaren som en anläggningstillgång i balansräkningen. Förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter ska hos leasingtagaren redovisas som en skuld. Revisionskontoret rekommenderar förbundet att se över sina hyresavtal, detta för att se om några av dessa kan klassificeras som finansiell leasing.

2.7 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Från och med år 2006 gäller för samtliga kommuner och kommunalförbund att Kommunfullmäktige ska fastställa mål för ”god ekonomisk hushållning” enligt 11 kap 1 § kommunallagen. Enligt kommunallagen föreligger därutöver krav på att ”fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen”.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen har uppnåtts och följts.³ Förbundet bedömer i årsredovisningen att SÄRF uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning.

Revisionskontoret noterar att SÄRF:s budget och årsredovisning har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Förbundet uppnår det finansiella målet för 2022, det vill säga uppnår minst ett nollresultat. Verksamhetsmålen enligt handlingsprogrammet för skydd mot olyckor och verksamhetsplan och internbudget 2022 redovisas nedan i 2.8.

2.8 Måluppfyllelse

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds målarbete

Kommunallagen ställer krav på att budgeten ska vara i balans och att budget och flerårsplan ska innehålla finansiella mål, samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska följas upp kontinuerligt, och det är Direktionens ansvar att i årsredovisningen utvärdera måluppfyllelsen.

Södra Älvsborgs Räddningstjänsts (SÄRF) förbundsordning utgör grunden för förbundets verksamhet. Direktionen beslutar om ett handlingsprogram som reglerar målsättning och ambitioner för SÄRF för varje mandatperiod. Förbundsordning och handlingsprogram fastställs av respektive medlemskommuns fullmäktige.

³ LKBR 11 kap. 8 §

Direktionen tog beslut 6 december 2019 om SÄRF:s vision samt om det övergripande handlingsprogrammet för perioden 2020-2023. Handlingsprogrammet har reviderats under 2021 och beslutas av Direktionen. Handlingsprogrammet syftar till att vara ett strategiskt styrdokument för SÄRF som kan anpassas utefter rådande förhållanden och förändringar som sker i samhället. Programmet beskriver SÄRF:s förebyggande-, operativa- och stödverksamhet samt drar upp breda riktlinjer för de kommande fyra åren. De övergripande målen i handlingsprogrammet bygger på räddningstjänstens uppdrag som bryts ned till mål i årliga verksamhetsplaner.

Säkerhetsmålen beskriver den nivå av skydd och säkerhet som SÄRF vill uppnå i samhället för perioden 2020-2023. Hur detta ska genomföras beskriver SÄRF i den årliga verksamhetsplanen. De fyraåriga säkerhetsmålen (totalt 12 stycken) är uppdelade i tre kategorier; före händelse, under händelse och efter händelse. Varje säkerhetsmål är uppdelat på ett eller flera årliga prestationsmål. Prestationsmål för 2022 fastställdes av Direktionen 10 december 2021 i Verksamhetsplan och internbudget för 2022. Sammantaget fastställdes 20 prestationsmål för 2022 uppdelat på kategorierna; före händelse (9 st.), under händelse (8 st.) och efter händelse (3 st.).

I årsredovisningen framgår säkerhetsmålen som gäller för perioden 2020-2023 samt de prestationsmål som är beslutade för 2022.

Samtliga beslutade prestationsmål i verksamhetsplanen följs upp i årsredovisningen tillsammans med en skattning i procent av måluppfyllelsen/genomförandet.

Måluppfyllelsen per den 31 december 2022 redovisas i enlighet med nedanstående:

Förbundets prestationsmål 2022 för säkerhetsmål, Före händelse

0 0 9 av 9 prestationsmål 2022.

Förbundets prestationsmål 2022 för säkerhetsmål, Under händelse

0 0 8 av 8 prestationsmål 2022.

Förbundets prestationsmål 2022 för säkerhetsmål, Efter händelse

0 0 3 av 3 prestationsmål 2022.

Samtantaget redovisar förbundet följande måluppfyllelse per 31 december 2022

0 0 20 av 20 prestationsmål 2022.

Samtantaget är 20 av 20 prestationsmål helt uppfyllda under 2022. Förbundet skattar i årsredovisningen måluppfyllelsen totalt sett till 100 % uppnått under året.

2.9 Konsekvenser av coronaviruset

Pandemin har inneburit färre besök av allmänheten på förbundets brandstationer. Under 2023 planeras flera öppet hus för att på nytt bjuda in till SÄRF:s arbetsplatser.

Utlarmningen till trafikolyckor har minskat något under 2022, 413 stycken 2021 jämfört med årets 372 stycken. Detta är långt under nivåerna före pandemin då SÄRF under 2019 larmades till 509 stycken trafikolyckor. Fortsatt distansarbete och därmed färre trafikanter kan ses som en av anledningarna till detta menar förbundet.

Det distansarbete som utökades under pandemin har under 2022 fortsatt tillämpas i viss utsträckning. Distansarbetet har bland annat fördelen att bidra till bättre möjligheter att förena arbete och privatliv och bidrar i förlängningen till att SÄRF blir en mer attraktiv arbetsplats enligt förbundet. För att kunna erbjuda distansarbete och samtidigt säkerställa en god arbetsmiljö och en fortsatt effektiv verksamhet har rutiner utvecklats och formaliserats ytterligare.

2.10 Särskilda bevakningsområden

Revisorerna i SÄRF har särskilt under året bevakat följande områden: Guttasjöns övningsområde, samverkan med kommunernas krisberedskap, omlokalisering av brandstationen i Ulricehamn, hyressättning av verksamhetslokaler samt ny ledningscentral.

Guttasjöns övningsområde

En förstudie kring möjlighet till ombyggnation av huvudbyggnaden har genomförts under 2019 då den är i stort behov av renovering menar förbundet. Direktionen i SÄRF beslutade efter en förankringsprocess med Medlemsrådet (medlemskommunernas politiska ledningar) under våren 2020 att tillstyrka den utarbetade projekteringsframställan för vidare beslut inom Borås Stad. Framställan godkändes av Kommunfullmäktige varefter en enhällig Direktion beslutade om att gå vidare i processen varefter ett nytt beslut fattades efter anbudstidens utgång.

Ombyggnation av huvudbyggnaden påbörjades i november 2021. Huvudbyggnaden ska ha fler lektionssalar än tidigare samt kunna erbjuda olika typer av utbildningar inom exempelvis brand och sjukvård. En utökning av antalet lektionssalar och matplatser innebär att flerutbildningar kan genomföras. Konceptet friska brandmän, som innefattar att ren och kontaminerad materiel hålls åtskilt, leder till en bättre arbetsmiljö för såväl övande som för personal. Verksamheten på övningsfältet har inte påverkats av ombyggnationen bedömer förbundet.

Enligt Lokalförsörjningsnämnden i Borås Stad är den totala godkända utgiften för Guttasjön om- och tillbyggnad 18 900 tkr. Enligt Lokalförsörjningsnämndens årsredovisning för 2022 är prognosen från Lokalförsörjningsnämnden att projektet kostar 18 259 tkr.

Guttasjön nyinvigdes i september 2022 nästan på dagen 34 år efter den ursprungliga invigningen 1988.

Samverkan med kommunernas krisberedskap

Den tilltänkta tjänsten som krisberedskapssamordnare på SÄRF som ska jobba mot kommunerna har inte tillsatts. Förbundet har anställt en verksamhetsstrateg som även kan arbeta med krisberedskap. Avtalet med kommunerna om krisberedskapssamordnare (krisberedskapshandläggare som bara arbetar ut mot de sex medlemskommunerna) har sagts upp av medlemskommunerna. SÄRF har regelbundna kontakter med respektive medlemskommuns krisberedskapsorganisation.

Omlokalisering av brandstationen i Ulricehamn

Den nuvarande stationen är belägen på Dalgatan 2 i lokaler på ett par tusen kvadratmeter dit räddningstjänsten flyttade in 1985. Ulricehamn växer och det finns framskridna planer på att bebygga området där den nuvarande stationen ligger med bostäder. Stationen behöver även flyttas för att förbättra trafikflödet in och ut ur centrala Ulricehamn.

Kommunen har under året arbetat tillsammans med SÄRF med att utreda var den nya brandstationen ska lokaliseras. Det är många parametrar som måste tas med i beräkningarna menar förbundet. Det geografiska läget för brandstationen kan enligt information på SÄRFs hemsida inte ändras särskilt mycket om anspänningstiden inte ska påverkas. Flyttas stationen norrut kommer man närmre många arbetsplatser men för långt ifrån många bostäder och vice versa framgår det av informationen på hemsidan.⁴ För närvarande ligger initiativet hos kommunen.

Enligt förslaget till inriktningsbeslut ska den nuvarande lokalen ha lämnats senast vid årsskiftet 2024/2025. Då ska nya lokaler för räddningstjänsten i Ulricehamn ha tagits i bruk.

Hyressättning av verksamhetslokaler

De förtroendevalda revisorerna genomförde 2020 en granskning av hyressättning av SÄRF:s verksamhetslokaler. Syftet med granskningen har varit att granska hur principerna för hyressättning, renoveringar, nybyggnationer och nyetableringar av de lokaler förbundet hyr i medlemskommunerna ser ut.

Granskningen visade att fyra av sex medlemskommuner inte anser att hyran täcker kommunens kostnader. Förbundets självskattning visade att majoriteten av de inhyrda lokalerna antingen är i dåligt skick eller saknar de funktionella förutsättningar som krävs för att bedriva verksamheten i enlighet med förbundets interna mål och riktlinjer.

Den samlade bedömningen var att medlemskommunerna, med få undantag, inte i tillräcklig utsträckning lever upp till förbundsordningens krav om att tillämpa självkostnadsprincipen, samt att tillhandahålla nödvändiga och ändamålsenliga lokaler. Det saknades dessutom en sammanhållen process inom förbundet som tydliggör beslutsgången för investeringar.

Rapporten är utskickad till medlemskommunerna. Ekonomichefsgruppen har haft uppe rapporten på ett möte under förra hösten. SÄRF:s ekonomichef samt chef för avdelningen Teknik och fastighet fick hösten 2022 i uppdrag att genomföra dialogmöten med samtliga medlemskommuner. Detta slutfördes i mars 2023 och nästa steg är att ekonomicheferna ska ha ett möte om SÄRF:s lokalfråga, sammankallande är ekonomichefen i Borås Stad.

Ny ledningscentral

SÄRF gjorde 2020 en ansökan till MSB om bidrag för att byta ut teknik i förbundets ledningscentral. Ansökan beviljades men arbetet försenades enligt förbundet på grund av pandemin. Kravspecifikationer och upphandlingsarbete genomfördes innan 2022 och det praktiska utbytet av teknik gjordes under året. SÄRF anger att arbetet inte varit okomplicerat i och med kravet på drift dygnet runt, året runt. I samband med utbytet av teknik gjordes även måleriarbeten och byte av visst möblemang för att skapa en bättre arbetsmiljö för personalen.

2.11 Intern kontroll

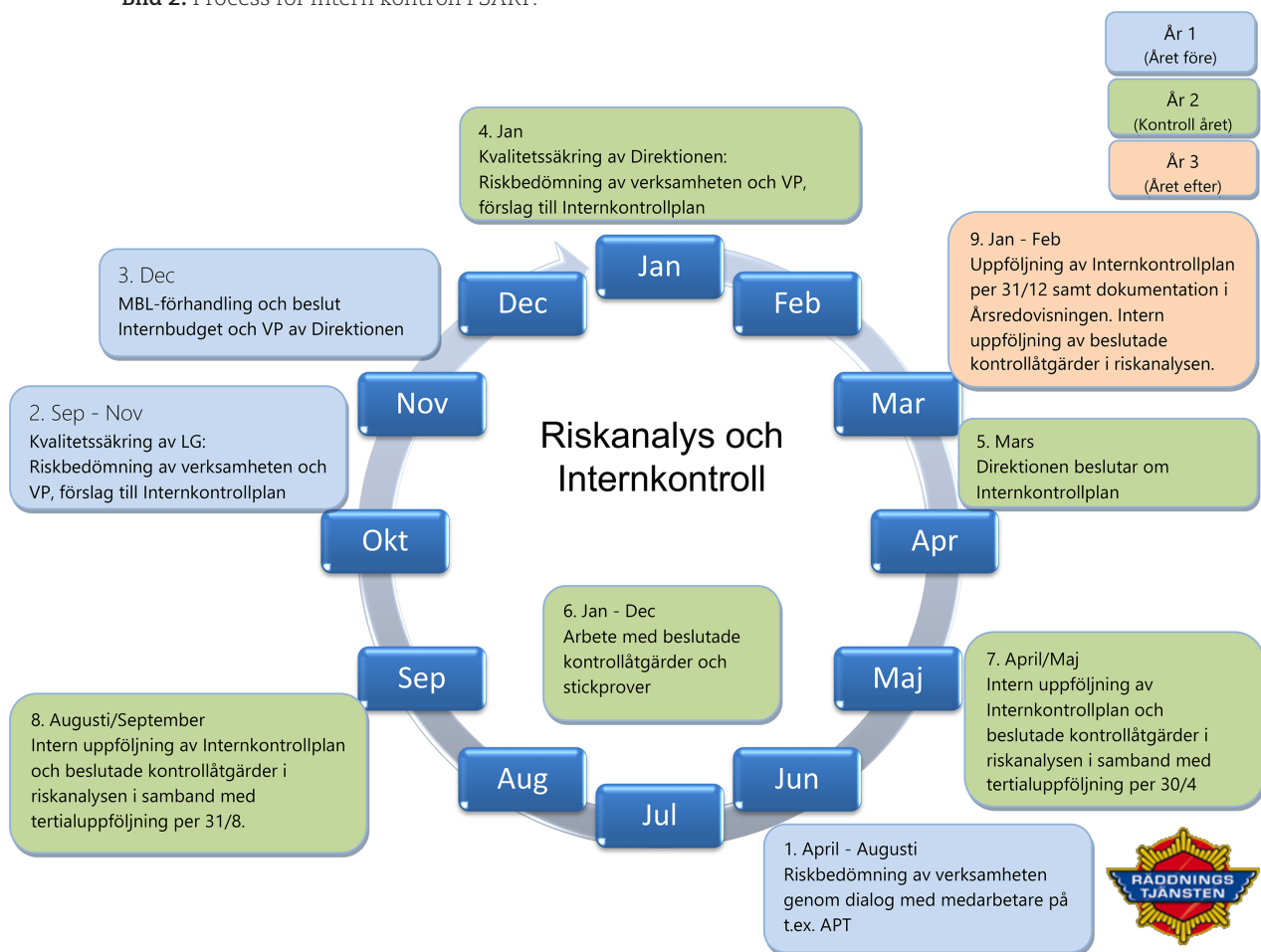
Direktionen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundsordning samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen för Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har vidare ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig.

Direktionen har 13 oktober 2017 antagit en policy för intern styrning och kontroll.

Förbundet har genomfört en riskanalys, som identifierade 67 risker. Riskanalysen ligger till grund för upprättandet av plan för intern kontroll. Tre risker från riskanalysen togs med till planen för intern kontroll. Planen för intern kontroll 2022 har antagits av Direktionen 18 mars 2022.

Processen för förbundets arbete med intern kontroll beskrivs i bilden nedan.

Bild 2. Process för intern kontroll i SÄRF.

Arbetet i förbundet med intern kontroll har fortsatt löpande under året. En tjänsteperson från kansliet leder den interna internkontrollgruppen där en från varje avdelning ingår i gruppen. Gruppen väljer att utföra kontroller utifrån riskanalys. Gruppen gör bland annat stickprovskontroller på löner och redovisning. En del kontrollåtgärder ska utföras och en viss nivå av stickprov ska göras enligt riskanalys/intern kontrollplan för 2022 men gruppen kan själv bestämma att utföra flera stickprov än dessa. Gruppen går ut till varandras avdelningar och stämmer av arbetet med intern kontroll. Man ser verksamheten med nya ögon och kan exempelvis ställa frågor om varför en avdelning arbetar på ett visst sätt menar gruppen. Gruppen skriver åtgärdsrapporter och arbetar delvis med förbättringsarbete.

Det görs en intern uppföljning av planen för intern kontroll och beslutade kontrollåtgärder i riskanalysen i samband med tertialuppföljning. SÄRF redovisar uppföljningen av intern kontroll i årsredovisningen.

Revisionskontoret noterar att förbundets policy för intern kontroll inte uppdaterats sedan 2017.

SÄRF redovisar uppföljningen av intern kontroll 2022 som bilaga till årsredovisningen. Uppföljning av samtliga tre internkontroller/moment i planen har genomförts under 2022. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till Direktionen den 17 mars 2023. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller kortfattade analyser och åtgärder.

2.12 Övriga iakttagelser

2.12.1 Internbanken i Borås Stad

Revisionskontoret noterar att SÄRF för närvarande åter erhåller ränta (ca 0,67 mnkr under 2022) på förbundets medel om 86,0 miljoner som är insatt hos internbanken i Borås Stad. Räntan var 2,405 procent i december 2022.

3 Sammanfattande bedömning

Granskningen av Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds årsredovisning bedöms i huvudsak utifrån kommunallagen, lag om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och God redovisningssed. I granskningen av förbundets årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Direktionens budgetbeslut och eventuella beslut om specifika mål och prioriterade aktiviteter som avser budgetåret 2022. Den interna kontrollen bedöms utifrån riskanalys och plan för intern kontroll samt dess uppföljning. I den sammanfattande bedömningen ingår i förekommande fall också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot förbundet under året.

Granskningen visar att förbundets årsredovisning är upprättad i enlighet med de krav som finns för resultat- och balansräkning. Revisionskontoret konstaterar att SÄRF:s resultaträkning redovisar samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret. Uppställningen följer inte helt lagstiftningens form. I uppställningen enligt LKBR har det införts en ny resultatnivå *Verksamhetens resultat*. Därutöver saknas rubriken *Generella statsbidrag och utjämning*. För att resultaträkningen ska vara förenlig med uppställningen i LKBR bör samtliga rubriker finnas med. Revisionskontoret noterar att SÄRF istället för *Generella statsbidrag och utjämning* har med rubriken *Medlemsbidrag*.

För helåret 2022 redovisar förbundet ett överskott på 0,4 mnkr, vilket är 4,5 mnkr bättre jämfört med budget. Budgeten för 2022 var underfinansierad med 4,1 mnkr. Revisionskontoret noterar att det finansiella målet om ett nollresultat uppnås och att budgetmålet för 2022 överträffas. Årsredovisningen innehåller en förvaltningsberättelse och lämnar upplysningar om måluppfyllelse.

Enligt RKR R5 Leasing ska objekt, vilka innehas till följd av ett leasingavtal som klassificeras som finansiellt, redovisas hos leasingtagaren som en anläggningstillgång i balansräkningen. Förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter ska hos leasingtagaren redovisas som en skuld. Revisionskontoret rekommenderar förbundet att se över sina hyresavtal, detta för att se om några av dessa kan klassificeras som finansiell leasing.

Sammantaget konstateras att förbundet genomfört uppföljning avseende samtliga de 20 prestationsmål Direktionen fastställt för 2022. Sammantaget är 20 av 20 prestationsmål helt genomförda per 31 december 2022. Förbundet skattar i årsredovisningen måluppfyllelsen till 100 % genomfört under året och bedömer därmed att kravet på god ekonomisk hushållning uppfylls.

Direktionen har 13 oktober 2017 antagit en policy för intern styrning och kontroll. Förbundet har genomfört en riskanalys, som identifierade 67 risker. Riskanalysen ligger till grund för upprättandet av plan för intern kontroll. Tre risker från riskanalysen togs med till planen för intern kontroll. Planen för intern kontroll 2022 har antagits av Direktionen 18 mars 2022. Revisionskontoret noterar att förbundets policy för intern kontroll inte uppdaterats sedan 2017. Revisionskontoret rekommenderar Direktionen att uppdatera policy för intern kontroll.

SÄRF redovisar uppföljningen av intern kontroll 2022 som bilaga till årsredovisningen. Uppföljning av samtliga tre internkontroller/moment i planen har genomförts under 2022. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till Direktionen den 17 mars 2023. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller kortfattade analyser och åtgärder.

Revisionskontoret bedömer att förbundets årsredovisning i huvudsak är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning, kommunallagen och God redovisningssed. Årsredovisningen följer i huvudsak rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning.

Revisionskontoret bedömer att förbundets årsredovisning redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Samtliga av Direktionens prestationsmål följs upp på ett enhetligt sätt i årsredovisningen. Revisionskontoret bedömer att redovisningen av verksamhetsresultat och mål i årsredovisningen i huvudsak är förenliga med de mål som Direktionen beslutat om. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Den sammantagna bedömningen är att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Borås 2023-03-29

Andreas Ekelund

Revisionschef, Revisionskontoret

Borås Stad

Stefan Sjöblom

Certifierad kommunal yrkesrevisor, Revisionskontoret

Borås Stad

BORÅS
STAD

REVISIONSKONTORET

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen